

AF Gruppen AS
Postboks 6272 Etterstad
0603 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Liudmila Pechinkina, 37017847

Tillatelse etter forurensningsloven til tiltak i vassdrag – utbygging av E39 på strekningen Kristiansand–Mandal

Fylkesmannen i Agder gir AF Gruppen AS tillatelse til utfylling og mudring i Fossvann og Øygardsvatn (midtre) i Songdalen kommune, Lindelitjønn (øst) i Søgne kommune og Grauthellertjønn i Kristiansand kommune. Det er satt vilkår i tillatelsen for å minimere miljøkonsekvensene av tiltakene. Muddermassene skal leveres til godkjent avfallsanlegg.

Vi fatter samtidig vedtak om saksbehandlingsgebyr.

Vedtakene kan påklages.

Vi viser til AF Gruppen sin søknad om utfylling og mudring i vassdrag i Kristiansand, Songdalen, Søgne og Mandal kommune av 19.02.2019 og supplerende informasjon oversendt fra tiltakshaver.

Sakens bakgrunn

Tiltakshaver, AF Gruppen AS, søker Fylkesmannen i Agder om tillatelse til utfylling av totalt ca. 1 000 000 m³ sprengstein i vassdrag i Kristiansand, Songdalen og Søgne kommune. Saken er behandlet i to tillatelser hos Fylkesmannen. Fylkesmannen ga 07.06.2019 tillatelse til utfylling og mudring i Mjåvann i Songdalen kommune, Bukksteinsvann og Lona i Kristiansand kommune, Holbekstjønn og Lille Holbekstjønn i Søgne kommune. Denne tillatelsen gjelder følgende vann:

Tabell 1 Lokalteter som søkes utfyllt.

Vann	Mengde utfylte masser, m ³	Berørt areal, m ²	Kommune
Fossvann	25 000	2 000	Songdalen
Øygardsvatn (midtre)*	20 000	500	Songdalen
Lindelittjønn (øst) *	5 000	500	Søgne
Grauthellertjønn**	60 000	700	Kristiansand

* Øygardsvatn (midtre) og Lindelitjønn (øst) er videre omtalt som henholdsvis Øygardsvatn og Lindelitjønn.

**Grauthellertjønn fylles helt igjen, med fyllingshøyden ca. 16 m over dagens terreng.

Formålet med tiltaket er etablering av ny E39 mellom Kristiansand vest og Mandal vest. Veitraséen er vedtatt gjennom reguleringsplaner for E39 Kristiansand vest – Mandal øst. Det planlegges å benytte

masseutskifting ved fortrenkning som metode for utfyllingen. I Fossvann vurderes det av stabilitetsmessige grunner å etablere motfylling/steinsjete før utfylling av masser.

I Øygardsvatn og Fossvann kan det bli aktuelt med en begrenset mudring av masser som kommer opp til overflaten ved masseutskifting. Tiltakshaveren ønsker å gjenbruke eventuelle overskuddsmasser som fyllmasser (bl.a. til arrondering, støyvoller og veiskråninger).

Det er gjennomført sedimentundersøkelser i de berørte vannene. Analyseresultatene viser at sedimentene er forurenset med enkelte polysykliske hydrokarboner (PAH), metaller og polyklorerte bifenyler (PCB).

Høring

Fylkesmannen har vurdert at saken er godt kjent gjennom planarbeidet og besluttet å sende søknaden om utfylling og mudring av masser i vassdrag på begrenset høring. Søknaden har i tillegg vært lagt ut på våre hjemmesider. Høringsuttalelsene vi har fått fra Naturvernforbundet i Agder og Norges vassdrags- og energidirektorat er gjengitt i «Tillatelse etter forurensningsloven til tiltak i vassdrag – utbygging av E39 på strekningen Kristiansand – Mandal» datert 07.06.2019.

Lovgrunnlag

Tiltak som representerer en fare for spredning av forurensning, kan gis tillatelse til med hjemmel i lov 13.03.1981 nr. 6 om vern for forurensning og om avfall (forurensningsloven) § 11, jf. § 7. I tillatelsen kan det settes nærmere vilkår for å motvirke at forurensning fører til skader eller ulemper, jf. § 16 i forurensningsloven. Ved fastsettelse av vilkårene legger Fylkesmannen vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig vil medføre.

Tiltak som kan medføre forurensning, vurderes også etter de miljørettslige prinsippene i §§ 8-12 i lov 19.06.2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og §§ 4 og 12 i forskrift 15.12.2006 nr. 1446 om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften).

Delegering av myndighet – disponering av forurensete masser på land

Overskuddsmasser som oppstår ved mudring utført av en virksomhet, er å anse som næringsavfall, jf. forurensningsloven § 27a. I henhold til § 32 skal den som produserer næringsavfall, sørge for at avfallet blir brakt til lovlig avfallsanlegg eller gjennomgår gjenvinning, slik at det enten opphører å være avfall eller på annen måte kommer til nytte ved å erstatte materialer som ellers ville blitt brukt.

AF Gruppen AS ønsker å disponere overskuddsmassene fra mudringen på land i tilknytning til veiprojektet. Aktuelle bruksområder vurdert av tiltakshaveren er arrondering, støyvoller og veiskråninger. Grunnet påvist forurensning, har Fylkesmannen konkludert med at disponeringen som foreslås av AF Gruppen, kan medføre fare for forurensning. Dette betyr at disponeringsløsningen krever tillatelse etter forurensningsloven, jf. § 11. Denne myndigheten ligger hos Miljødirektoratet. Fylkesmannen mener det er naturlig å se mudring og disponering av masser i sammenheng. Vi anser at tiltaket dessuten er av begrenset omfang og vi besitter lokalkunnskap. Vi ba derfor Miljødirektoratet om at saken ble delegert til oss i e-post datert 26.04.2019. I e-posten ba vi også direktoratet vurdere om disponeringen kunne anses som nyttiggjøring. Miljødirektoratet konkluderte med at den omsøkte disponeringen kunne anses som nyttiggjøring og delegerte 28.05.2019 myndigheten til å behandle søknaden etter forurensningsloven til Fylkesmannen.

Fylkesmannens vurdering og begrunnelse

Tiltak i sedimenter som utfylling og mudring vil alltid påvirke det akvatiske miljø til en viss grad. Virkningene varierer avhengig av lokale forhold som bl.a. type masser, innhold av miljøgifter, samt hvordan tiltakene gjennomføres. Både utfylling og mudring kan føre til spredning av miljøgifter dersom sedimentene er forurenset. Enkelte miljøgifter er mer tilgjengelige for opptak hos vannlevende organismer i oppløst form, og frigjøring av miljøgifter kan derfor resultere i opphoping (bioakkumulering) av skadelige stoffer i organismer. I tillegg vil tiltak i sedimenter føre til permanent endring eller ødeleggelse av habitatene til vannorganismene. Ifølge Miljødirektoratets kartløsning Naturbase, er det ikke registrert viktige arter og naturtyper i vannene som blir berørt av de omsøkte tiltakene.

Basert på sedimentundersøkelsene vedlagt søknaden, er sedimentenes forurensningsgrad sammenstilt i tabell 2 med klassifiseringssystemet for sedimenter i henhold til veileder 02:2018 «Klassifisering av miljøtilstand i vann».

Tabell 2 Forurensningsgrad i sedimentene i de berørte vannene.

Vann	Klasse III	Klasse IV	Klasse V
Fossvann	arsen, bly, kadmium, benzo(a)pyren	kvikksølv, nikkel, sink, antracen, benzo(a)antracen, benzo(b)fluoranten, krysen, dibenzo(ah)antracen, fluoranten, pyren	indeno(1,2,3-cd)pyren, benzo(g,h,i)perylene
Øygarðsvatn	arsen, bly, kadmium, sink, pyren, benzo(a)antracen, PAH16	fluoranten, benzo(b)fluoranten, benzo(k)fluoranten, dibenzo(ah)antracen, indeno(1,2,3-cd)pyren	kobber, nikkel
Lindelittjønn	bly, kadmium, sink, pyren, benzo(a)antracen, benzo(a)pyren, dibenzo(ah)antracen, PCB7, PAH16	fluoranten, krysen, benzo(b)fluoranten, benzo(k)fluoranten, benzo(g,h,i)perylene, indeno(1,2,3-cd)pyren	
Grauthellertjønn	sink, nikkel, PCB7, naftalen, fenantren, benzo(a)pyren, dibenzo(ah)antracen	antracen, pyren, benzo(a)antracen, krysen, indeno(1,2,3-cd)pyren, benzo(g,h,i)perylene, benzo(b)fluoranten, benzo(k)fluoranten	fluoranten

I veilederen defineres tilstandsklasse III som moderat, tilstandsklasse IV som dårlig og tilstandsklasse V som svært dårlig. I praksis betyr det at det kan oppstå kroniske, akutt toksiske og omfattende toksiske effekter hos organismer dersom de eksponeres for stoffer i konsentrasjoner tilsvarende henholdsvis tilstandsklasse III, IV og V.

Metoden for utfyllingen er massefortrengning som innebærer at stedlige masser erstattes av masser med tilstrekkelig bæreevne (sprengstein). Norconsult skriver i sitt notat av 07.03.2019 at den omsøkte metoden er den mest aktuelle i det konkrete tilfellet da det er store dybder og graving av masser ikke er praktisk gjennomførbar. Sedimentene i alle vannene består av bløte finkornede partikler, med innslag av organisk materiale. Slike partikler virvles lett opp når sedimentene blir forstyrret. Siden miljøgifter i hovedsak er knyttet til små partikler og organisk materiale, er det etter Fylkesmannens vurdering en betydelig fare for spredning av forurensede partikler og en risiko for skade på vannorganismer og tilslamming av bunnområder nedstrøms de berørte vannene. Bruk av avbøtende tiltak som siltgardin og kontroll med partikkelspredning setter vi derfor som vilkår i tillatelsen.

Utskiftingsmasser kan være en potensiell forurensningskilde. Ifølge søknaden er steinmasser som skal benyttes ved utfyllinger fra dagsonesprengning. Sprengstein kan inneholde rester av nitrogenforbindelse som frigjøres fra sprengstoff. Økt tilførsel av nitrogen kan føre til eutrofiering (økt alge- og plantevekst). I ferskvann regnes imidlertid fosfor som et vekstbegrensende næringssalt. I tillegg inneholder sprengstein fra dagbrudd ofte mindre nitrogen enn stein fra tunnelsprengning. Vi vurderer derfor at utlekking av nitrogen fra utskiftingsmassene vil ha begrenset negativ effekt i de berørte vannene.

Sprengstein kan også inneholde plastrester dersom det benyttes plastslanger under sprengning. Det er viktig at eventuelt plastavfall samles opp før utfylling for å unngå at plast tilføres vannforekomster siden plast i liten grad brytes ned, men fragmenteres over tid til svært små partikler som kan forveksles med mat av enkelte organismer. Det er også aktuelt med avbøtende tiltak for å hindre spredning av plast fra utfyllingsmasser ut av tiltaksområdet etter at utfyllingen er gjennomført.

En annen konsekvens av bruk av sprengstein i vassdrag er at sprengstein ofte inneholder nåleformede partikler som er skarpere enn naturlige partikler og kan skade gjeller og filtreringsorganer hos fisk, dyreplankton og bunndyr. Det er av den grunn viktig å begrense spredning av slike partikler, noe som effektivt kan oppnås ved bruk av siltgardin. Vi setter også krav om at utfyllingsmassene skal være rene og ikke inneholde bergarter som kan medføre nevneverdige skader og ulemper for vannmiljøet. Dette gjelder bl.a. sulfidholdige bergarter som kan redusere pH i vann.

For å sikre og stabilisere fyllinger er det behov for at alle utfyllinger ettersprenges under fyllinger. Ved eksplosjoner oppstår det kraftig plutselig lyd og trykkbølger, noe som kan påvirke vannlevende organismer. Det er kjent at det er store variasjoner blant arter når det gjelder påkjenninger fra trykkbølger. Videre kan ulike livsstadier av samme art bli påvirket forskjellig. Fisk i yngre livsstadier er f.eks. mer sårbare fordi de har begrensede evner til å forlate sitt oppholdsområde. Det er viktig at tiltakshaver benytter sprengningsteknikk og iverksetter avbøtende tiltak som reduserer trykkbølgens kraft i størst mulig grad. Generelt vil trykkbølgens påvirkning reduseres ved sekvensiell avfiring av salvene og mindre størrelse på ladninger. Valg av sprengningsmetode må vurderes i hvert enkelt tilfelle basert på massenes beskaffenhet. Sprengningen skal uavhengig av valgt metode gjennomføres skånsom, og spredning av forurensning skal reduseres i størst mulig grad.

Massene som eventuelt graves bort, er forurenset og må håndteres på en måte som minimerer spredning av forurensede partikler. Det er i søknaden presisert at det ikke er behov for mudring i alle vann samt at det er vanskelig å anslå mengde masser som eventuelt må graves bort. I det aktuelle tilfellet kan det ifølge søknaden være behov for mudring i Øygardsvatn og Fossvann hvor det skal etableres støyvoller. Forundersøkelsene viser at det er ca. 4 m tykt lag av organisk materiale i begge vannene. Organisk materiale holder godt på vann, og det vil mest sannsynlig være behov for

avvanning dersom massene tas opp. For å unngå spredning av forurensning setter vi krav om at tiltakshaveren skal etablere spredningsbarrierer for å begrense avrenning og partikkelspredning til omkringliggende områder. Tiltakshaveren skal i tillegg sørge for at overskuddsvannet ledes til samme resipient der sedimentene er mudret og innenfor tiltaksområdet (området omsluttet av siltgardin).

Disponering av muddermasser

AF Gruppen AS søker om å bruke overskuddsmassene fra mudring til arrondering, støyvoller og veiskråninger. Ifølge tiltakshaveren, ville annet materiale blitt brukt til veiprosjektet hvis ikke muddermassene var tilgjengelige. Miljødirektoratet har vurdert at dette kan anses som nyttiggjøring (e-post av 28.05.2019).

Fylkesmannen mener at massene er egnet som fyllmasse, og vi slutter oss til direktoratets vurdering om at slik disponering kan anses som nyttiggjøring (gjenbruk). Forundersøkelsene av det øverste sedimentlaget (10 cm) viser imidlertid at sedimentene inneholder forhøyede konsentrasjoner av en del metaller og enkelte PAH (se ovenfor). Siden massene ønskes gjenbrukt på land, mener vi at det er hensiktsmessig å benytte normverdiene for forurenset grunn fastsatt i forurensningsforskriftens vedlegg 1 til kapittel 2 som grunnlag for vår vurdering av disponeringsløsningen for muddermassene.

I prøvene tatt i Øygardsvatn og Fossvann overskrider arsen, kobber, bly, kadmium, nikkel, sink samt PAH16 de respektive normverdiene, jf. vedlegg 1 til kapittel 2 i forurensningsforskriften. Massene i Øygardsvann har forurensningsnivåer av nikkel som tilsvarer klasse 5 (svært dårlig) i veileder TA-2553/2009 «Helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn». Når det gjelder de resterende metallene, tilsvarer forurensningsnivåene tilstandsklasse 3 (moderat) i veilederen om helsebaserte tilstandsklasser. I Fossvann er det konsentrasjoner av nikkel og bly som tilsvarer tilstandsklasse 4 (dårlig), mens konsentrasjonene av arsen og PAH16 tilsvarer tilstandsklasse 3 (moderat) og de resterende metallene har konsentrasjoner tilsvarende klasse 2 (god). Veilederen gjelder imidlertid for forurenset grunn innenfor et tiltaksområde, og den skal ikke brukes for å klassifisere avfall som skal disponeres andre steder. Det er viktig å være oppmerksom på at risiko ved spredning til miljøet heller ikke er ivaretatt i tilstandsklasser-systemet for klassene 2-5.

Etter vårt syn er det uheldig å etablere nye områder med forurenset grunn da det ikke er ønskelig med spredning av forurensning til nye lokaliteter. I det konkrete tilfellet legger vi særlig vekt på at det er flere parametere som overskrider de respektive normverdiene i forurensningsforskriften. Vi anser at massene kan representere en miljøfare og finner det betenkelig å la forurensete masser med en såpass stor mengde miljøgifter bli gjenbrukt uten at det er gjort rede for spredningsrisiko og hvor massene konkret skal plasseres.

Etter en samlet vurdering finner Fylkesmannen ikke grunn til å tillate gjenbruk av forurensete muddermasser som omsøkt på bakgrunn av analyse som foreligger. Vi avslår søknaden om nyttiggjøring av muddermasser fra Øygardsvatn og Fossvann. Massene skal leveres til godkjent avfallsanlegg. Eventuell mellomlagring av massene skal gjennomføres slik at det ikke skjer avrenning til sårbare resipienter.

Naturmangfoldloven

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet, skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger, jf. naturmangfoldloven § 8. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Fylkesmannen har benyttet tilgjengelige nettbaserte databaser (bl.a. Miljødirektoratet sin kartløsning Naturbase kart,

Vann-nett og Miljøstatus kart) som grunnlag for vurdering av søknaden fra AF Gruppen AS. Det er i tillegg gjennomført forundersøkelser og utredninger i forbindelse med reguleringsplanarbeidet. Ut fra det ovennevnte anser vi at naturmangfoldloven § 8 er tilstrekkelig ivaretatt.

Miljøkonsekvenser av utfylling og mudring er godt kjent gjennom erfaringer fra lignende tiltak, og det finnes omfattende forskning på effekter av miljøgifter på det akvatiske miljø. Grenseverdiene og klassegrensene i veileder 02:2018 «Klassifisering av miljøtilstand i vann» er bl.a. fastsatt basert på tilgjengelig informasjon om miljøgifters virkning på organismer. Når det gjelder sprengning, vet man at undervannsstøy kan påvirke marine organismer, deres viktige biologiske funksjoner og forårsake stress. Det foreligger begrenset kunnskap om hvordan undervannsprengning påvirker de forskjellige artene. På bakgrunn av det tillegges vi noe vekt på føre-var-prinsippet som er en retningslinje for håndtering av usikkerhet knyttet til et tiltaks miljøkonsekvenser, jf. naturmangfoldloven § 9.

Tiltakets påvirkning på økosystemet skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for (jf. naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning). Dette er ivaretatt gjennom vurderinger som ligger til grunn for kravene som er stilt i tillatelsen. Det må likevel påvises aktsomhet mht. ukjente miljøproblemer i området. Ifølge naturmangfoldloven § 11 skal tiltakshaver dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Avbøtende tiltak som bruk av siltgardin er et eksempel på dette. Hvis det skulle oppstå akutt forurensning eller uante miljømessige negative virkninger av de omsøkte arbeidene, plikter tiltakshaver å treffe tiltak for å hindre eller begrense forurensning. Vi minner også om varslingsplikt ved akutt forurensning.

Videre sier naturmangfoldloven § 12 at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. Det må benyttes den teknologien som gir minst miljøbelastning, jf. vilkår 17 («Best Available Technology»).

Vannforskriften

Vannforskriften har som hovedformål å beskytte, og om nødvendig forbedre eller gjenopprette, tilstanden i vannforekomster, med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god tilstand. Tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, jf. vannforskriften § 4. Forringelse av vannforekomsten kan kun tillates dersom det foreligger adgang til å gi unntak, jf. vannforskriften § 12.

Øygardsvatn og Fossvann tilhører vannforekomsten Songdalselva bekkefelt, registrert med ID 022-805-R i portalen Vann-nett. Den økologiske tilstanden i vannforekomsten er moderat (grunnet forsurening), og den kjemiske tilstanden er ukjent. Ifølge Vann-nett, er det risiko at miljømålet ikke nås.

Grauthellertjønn er en del av Fiskåbekken bekkefelt (vannforekomstID 021-1238-R). Vannforekomstens økologiske tilstand er definert som dårlig grunnet eutrofiering, mens den kjemiske tilstanden er ukjent. Frist for å oppnå miljømålet er utsatt til 2022-2027, jf. vannforskriften § 9.

Lindelittjønn tilhører vannforekomsten Dåsåna bekkefelt (vannforekomstID 022-780-R) som har moderat økologisk tilstand pga. forsurening og ukjent kjemisk tilstand, jf. Vann-nett. Vannforekomsten er gitt utsatt frist for å oppnå miljømålet innen 2022-2027, jf. vannforskriften § 9.

Vannene som berøres av tiltakene, utgjør kun en del av de respektive vannforekomstene. Den kjemiske tilstanden er ukjent i samtlige vannforekomster. Vi forventer likevel ikke at vannkvaliteten forringes i nevneverdig grad og at de omsøkte tiltakene vil ha innvirkning på hvorvidt miljømålet nås eller ikke, jf. vannforskriftene §§ 4 og 12, forutsatt at tillatelsens vilkår overholdes.

Tidsperiode for gjennomføring av tiltak

I perioden fra 15. mai til 15. september er den biologiske produksjonen i vannmassene stor, og det er ikke ønskelig med negativ påvirkning av vannmassene. Fylkesmannen har, i det konkrete tilfellet, valgt å ikke avgrense tidsperioden for tiltaksgjennomføring. Vi begrunner dette med at det ikke er registrert hensynskrevende sårbare arter i de vannene som berøres av tiltakene. Videre legger vi vekt på de samfunnsmessige interessene av veiutbyggingen som de omsøkte tiltakene er en del av.

Vedtak

Med hjemmel i lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensning og om avfall (forurensningsloven) § 11, jf. § 7 gir Fylkesmannen i Agder AF Gruppen AS tillatelse til utfylling og mudring i Fossvann og Øygardsvatn (midtre) i Songdalen kommune, Lindelitjønn (øst) i Søgne kommune og Grauthellertjønn i Kristiansand kommune. Rammen inkluderer 10% feilmargen i forhold til de omsøkte volumene. Vi tillater ikke at muddermassene gjenbrukes som omsøkt.

Fylkesmannen vurderer tiltakene i vassdrag i forbindelse med etablering av ny E 39 som viktige med tanke på samfunnsutvikling og økonomi samt vedtatt reguleringsplan. Miljøkonsekvensene tiltakene kan volde må derfor anses som akseptable sammenstilt med de samfunnsmessige fordeler ved tiltaket.

Vilkår for tillatelsen

Vilkår som gjelder utfylling og mudring

1. Arealet som berøres av utfyllingen, skal være som omsøkt og i tråd med vedtatt reguleringsplan. Det kan fylles ut inntil følgende mengder sprengstein (inkludert 10% feilmargen):

- Fossvann: 27 500 m³,
- Øygardsvatn (midtre): 22 000 m³,
- Lindelittjønn: 5 500 m³,
- Grauthellertjønn: 66 000 m³.

2. Sprengning skal gjøres på en måte som minimerer spredning av forurensning og skal gjennomføres så skånsom som mulig. Metode skal vurderes og velges ut fra massenes beskaffenhet. Mengde sprengstoff som skal benyttes ved hver sprengning, skal dimensjoneres med den hensikt å redusere risikoen for påvirkning på ytre miljø. Det skal brukes elektroniske tennsystemer (ledninger som synker). Hvis det registreres død fisk i forbindelse med sprengning, skal art og antall registreres.

3. En miljømessig ulempe med utfylling og mudring er at det oppstår en kortvarig økning i turbiditet (oppvirvling) på utfyllings- og mudrestedet. Det skal derfor brukes utstyr som i minst mulig grad medfører spredning av partikler. Det må benyttes siltgardin eller andre spredningsbegrensende tiltak med tilsvarende effekt. Fylkesmannen skal ha melding om eventuelle andre tiltak før arbeidene igangsettes. Siltgarden må ikke fjernes før utfyllings- og mudringsarbeidene er avsluttet, og visuell kontroll viser at det ikke er synlig partikkelforurensning på innsiden av siltgarden.

4. Tiltakshaver skal vurdere utfyllingsmassenes egnethet mht. innhold av helse- og miljøfarlige stoffer og potensiale for forringelse av vannmiljøet. Sprengstein som kan eller vil medføre nevneverdige skader eller ulemper for vannmiljøet, skal ikke benyttes. Tennledninger, plastikk og

annet ikke naturlig materiale skal så langt det praktisk lar seg gjøre fjernes før utfyllingen. Det skal etableres mottakskontroll for plast i sprengstein på utfyllingsstedet og iverksettes tiltak for å hindre spredning av plast etter utfylling. Det skal heller ikke brukes stein fra bergarter hvor frigjøring av nåleformede partikler er sannsynlig.

5. Det skal etableres kontroll med partikkelinnhold i vannmassene, og at det ikke er spredning av partikler/miljøgifter til omliggende områder både ved utfylling og mudring. Kontrollen skal utføres ved hjelp av turbiditetsmålinger. Målingene må være representative i forhold til påvirkningsgraden av tiltakene. Alle målinger skal loggføres.

Det skal minimum etableres én målestasjon i påvirket område og én referansestasjon. Målerne skal plasseres før arbeidene starter. Turbiditet måles ved begge stasjonene samtidig. Grenseverdien settes til referanseverdi pluss 5 NTU. Tiltakene skal stanses ved overskridelse av grenseverdien, og Fylkesmannen varsles. Tiltakene kan gjenopptas når turbiditeten ved målestasjonen er lavere enn grenseverdien.

6. Vannkvaliteten skal ikke forringes, iht. vannforskriftens § 4.

Vilkår knyttet til massedisponering

7. Muddermassene skal leveres til godkjent avfallsanlegg. Massene må avvannes før de transporteres. Det skal etableres spredningsbarrierer for å begrense avrenning og partikkelspredning til omkringliggende områder under avvanningen. Overskuddsvannet fra avvanningen skal ledes til samme resipient der sedimentene er mudret og innenfor tiltaksområdet.

Eventuell mellomlagring av muddermassene skal gjennomføres slik at det ikke skjer skadelig avrenning til vann eller vassdrag.

8. Transport av massene til avfallsanlegget skal skje på en slik måte at det ikke medfører lekkasje og spredning av muddermassene under selve transporten.

Generelle vilkår

9. Arbeidet skal utføres på en slik måte at det i minst mulig grad volder tilslamming av vannmasser og strandområder. Dersom det oppstår utilsiktede forurensningssituasjoner eller brukerkonflikter, skal arbeidet stanses og korrigerende tiltak skal gjennomføres. Fylkesmannen må varsles ved alle forhold der tiltaket kan berøre miljøet negativt.

10. Den som utfører arbeidet, skal kunne fremlegge kopi av denne tillatelsen på arbeidslokaliteten, inntil tiltaket er avsluttet.

11. Internkontroll for aktiviteten må være utarbeidet, jf. forskrift 06. desember 1996 nr. 1127 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften). Alle avvik skal loggføres.

12. Før tiltaket iverksettes skal det gis beskjed til Fylkesmannen om dato for oppstart samt hvem som er ansvarlig entreprenør. Det kan bli ført tilsyn under arbeidene.

13. Dersom det viser seg at utfyllings- eller muddermasser er av en slik karakter at arbeidene medfører alvorlige miljømessige problemer, tas det forbehold om at arbeidene skal stanses, og at saken blir vurdert på nytt.

14. Den best tilgjengelige teknologien/metoden må benyttes i utførelsesfasen både mht. metode, kontroll og overvåkning, jf. BAT-prinsippet («Best Available Technology»).

15. Etter at arbeidene er avsluttet, må siltgarden bringes til godkjent mottak. Fjerningen må gjennomføres slik at partikler som har festet seg til garden under arbeidene, ikke rauser av og spres i vannmassene.

16. Fylkesmannen skal ha rapport om arbeidet som er utført innen 6 uker etter at det er avsluttet. Rapporten skal inneholde informasjon om tidspunkt for tiltaket og mengder og type masser som er utfyllt og mudret. I rapporten skal det videre dokumenteres at vilkårene som er gitt i tillatelsen er overholdt, eller begrunne eventuelle avvik.

17. Tillatelsen er gyldig i to år f.o.m. vedtaksdato.

Vi minner for øvrig om meldeplikt til Norsk maritimt museum (NMM) ved eventuelle funn av kulturminner under anleggsarbeidet.

Ansvarsforhold

Dette vedtaket er gjort med bakgrunn i det vi i dag vet om området. Tiltakshaver, AF Gruppen AS, er ansvarlig for at tiltaket gjennomføres i henhold til vilkårene i tillatelsen. Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver for ansvaret for innhenting av tillatelser etter annet lovverk eller fra berørte grunneiere og rettighetshavere m.m. Tiltak i vassdrag som utfylling og installasjon av kulverter kan bl.a. kreve tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Tiltakshaver er selv ansvarlig i forhold til andre brukerinteresser som kan bli berørt. Privatrettslige forhold forutsetter vi avgjort før tiltaket finner sted.

Erstatningsansvar og klageadgang

Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver eller anleggseier for erstatningsansvar etter de alminnelige erstatningsregler, jf. bl.a. §§ 10 og 17 i forurensningsloven.

Vedtaket om tillatelse kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker fra det tidspunktet underretning om vedtaket er kommet frem, jf. forvaltningslovens §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for Fylkesmannen i Agder, jf. forvaltningsloven § 32.

Saksbehandlingsgebyr

Som varslet i brev av 04.04.2019 skal AF Gruppen AS betale gebyr for vår behandling av søknaden (jf. forurensningsforskriftens kapittel 39). I varselet står det at dersom det blir aktuelt å dele opp søknaden, fatter Fylkesmannen vedtak om saksbehandlingsgebyr når søknaden er behandlet i sin helhet. Ut fra den tiden som er brukt på behandling av søknaden, skal saken plasseres i gebyrsats 5, jf. forurensningsforskriften § 39-4. Saksbehandlingsgebyret i sats 5 er kr 65 600. Faktura med innbetalingsblankett ettersendes av Miljødirektoratet. Gebyrer forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

Vedtaket om gebyrsats kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter at dette brevet er mottatt, jf. forurensningsforskriften § 41-5. Eventuell klage bør begrunnes og skal sendes Fylkesmannen. Klagen gis ikke oppsettende virkning, og det fastsatte gebyr må derfor betales i samsvar med ovenstående. Hvis Miljødirektoratet imøtekommer klagen, vil det overskytende beløp bli refundert.

Med hilsen

Veronica Skjævestad (e.f.)
faggruppeteider forurensning
Miljøvernaveilingen

Liudmila Pechinkina
rådgiver
Miljøvernaveilingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg

- 1 Klageskjema
- 2 Rapportskjema
- 3 Faktaark om utfylling i sjø

Kopi uten vedlegg til:

Søgne kommune

Norges vassdrags- og
energidirektorat

Naturvernforbundet i Agder

Vest-Agder fylkeskommune

Kristiansand kommune

Songdalen kommune

Postboks 1051

4682 SØGNE

Postboks 2124

3103 TØNSBERG

Postboks 718

4666 KRISTIANSAND S

Postboks 517 Lund

4605 KRISTIANSAND S

Postboks 417 Lund

4604 KRISTIANSAND S

Postboks 53

4685 NODELAND